

POSTANOWIENIE

6 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 6 lutego 2025 r. w Warszawie
w sprawie z urzędu
na skutek zawiadomienia Dyrektora Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa
Psychiatrycznego w O.
z udziałem A.P.
o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego,
na skutek skargi kasacyjnej A.P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie
z 14 marca 2024 r., VI Ca 41/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Olsztynie na rzecz adwokat P.B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(K.G.)

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący A.P. powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z zaniechania przesłuchania na rozprawie biegłego, co powinno stanowić podstawowy standard, skoro dowód ten – zgodnie z art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 917, dalej „u.o.z.p.”) ma obligatoryjny charakter. Zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy dokonał ponadto błędnej wykładni art. 23 ust. 1 u.o.z.p., w związku z czym zaniechał ustaleń co do związku przyczynowego między chorobą psychiczną a bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia innych osób.

Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by skarga kasacyjna była – w przyjętym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

W sprawie ustalono, że uczestnik cierpi na chorobę psychiatryczną – schizofrenię paranoidalną. Bezpośrednim powodem przyjęcia uczestnika do szpitala była agresja wobec innego pensjonariusza Domu Pomocy Społecznej przejawiana przy użyciu gazu pieprzowego. Wbrew wywodom skargi, Sąd Rejonowy ustalił, czego nie podważył Sąd Okręgowy, że zachowanie uczestnika w dniu przyjęcia do szpitala było następstwem choroby. Dodał również, że wobec uczestnika – w związku z towarzyszącymi zaburzeniami zachowania (agresja wobec innego pensjonariusza) – konieczna była hospitalizacja, ponieważ uczestnik stanowił realne zagrożenie dla życia i zdrowia innych osób. Ocena ta odpowiadała konkluzjom złożonej w sprawie opinii sądowo-psychiatrycznej.

Okoliczność, że według wyjaśnień uczestnika agresywne zachowanie było spowodowane konfliktem z innym pensjonariuszem, który pozostawał bez reakcji ze strony pracowników Domu Pomocy Społecznej, jak również spostrzeżenie, że gaz pieprzowy jest środkiem obronnym – do czego odniósł się trafnie Sąd Okręgowy – nie pozwala w tej sytuacji przyjąć, że stanowisko Sądu Okręgowego było nieprawidłowe, a tym bardziej, by było ono wadliwe w stopniu oczywistym i widocznym już *prima vista*.

Powołany w skardze pogląd Sądu Najwyższego wskazujący na standardowy charakter przesłuchania biegłego na rozprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2023 r., II CSKP 8/23) został wyrażony w kontekście, w którym opinia biegłego miała lakoniczny charakter, ujawniała sprzeczności i nie odpowiadała w pełni na pytania sądu. Stanowiska tego nie można zatem rozumieć w ten sposób, aby zaniechanie zażądania ustnego uzupełnienia lub wyjaśnienia opinii biegłego miało w każdym bez wyjątku przypadku skutkować oczywistą wadliwością wydanego orzeczenia. Ustawodawca nieprzypadkowo użył w art. 286 k.p.c. słowa „może”, pozostawiając sądowi określoną swobodę przy podejmowaniu decyzji o potrzebie uzupełnienia opinii biegłego lub zwrócenia się o sporządzenie dodatkowej opinii. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani też na wcześniejszym etapie

postępowania, nie podniesiono natomiast żadnych skonkretyzowanych zarzutów wobec opinii biegłego, które przekonywałyby o tym, że zaniechanie przesłuchania biegłego na rozprawie skutkowało oczywistą wadliwością zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 3 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 763), nie podzielając stanowiska pełnomocnika skarżącego co do zasadności przyznania kosztów pomocy prawnej w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej.

(K.G.)

r.g.